

**VIESTINTÄVIRASTON
TILINPÄÄTÖS
VUODELTA 2016**

VIESTINTÄVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS	3
1 JOHDON KATSAUS	3
2 TULOKSELLISUUS	4
3 VAIKUTTAVUUS	6
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	6
Viestintäpalvelujen tarjonta monipuolistuu	6
<i>Viestintävirasto puuttuu rohkeasti viestintämarkkinoiden epäkohtiin</i>	<i>6</i>
<i>Viestintävirasto tarjoaa taajuudet uusille käyttötarkoituksille</i>	<i>7</i>
<i>Viestintävirasto lisää markkinoiden läpinäkyvyyttä.....</i>	<i>7</i>
<i>Viestintävirasto mahdollistaa sähköisen viestinnän palvelut</i>	<i>8</i>
Viestinnän peruspalveluiden saatavuus paranee	8
<i>Viestintävirasto edistää nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamista</i>	<i>8</i>
<i>Viestintävirasto varmistaa posti-, puhelin-, tv-, radio- ja laajakaistapalvelujen vähimmäistason</i>	<i>8</i>
Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja turvallisuus kehittyvät	9
<i>Viestintävirasto vahvistaa kansallista tietoturvaa</i>	<i>9</i>
Kansainvälinen yhteistyö	10
Sidosryhmäyhteistyö ja asiakkuuksien hallinta	10
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	10
4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	11
4.1 Toiminnan tuottavuus.....	11
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	11
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
<i>Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat</i>	<i>13</i>
5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	14
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	14
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	17
6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	18
7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	20
7.1 Rahoituksen rakenne.....	20
7.2 Talousarvion toteutuminen.....	20
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	21
7.4 Tase.....	22
8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	22
9 ARVIOINTIEN TULOKSET.....	24
10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	25
10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	25
10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	25
LIITE 1: MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMAT	26
LIITE 2: MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTTOJEN VUOSITTAINEN KEHITYS JA ERITTELY MAKSULAJEITTAIN SEKÄ VIRASTON KOKONAISKUSTANNUSTEN VUOSITTAINEN KEHITYS.....	28
2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	29
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	31
4. TASE.....	32
5. LIITETIEDOT	34
6. ALLEKIRJOITUS.....	42

VIESTINTÄVIRASTON TOIMINTAKERTOMUS

1 JOHDON KATSAUS

Viestintäviraston tavoitteena on varmistaa kaikille Suomessa varmaa ja vaivatonta viestintää. Tätä tavoitetta virasto toteuttaa valvomalla viestintämarkkinoita ja edistämällä viestintämarkkinoiden toimintaa etukäteisen ohjauksen ja sääntelyn keinoin.

Viestintäpalvelujen saatavuus kehittyi positiivisesti vuonna 2016. Viestintäviraston kokoamien laajakaista-, puhelin- ja kiinteän verkon tv-palveluita koskevien tilastojen valossa viestintäpalvelujen käyttö noudatti aiempia trendejä. Nopeiden laajakaistapalvelujen käyttö kasvoi edelleen voimakkaasti hitaampien tiedonsiirtopalvelujen ja perinteisten puhe- ja viestipalvelujen kustannuksella.

Myös huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä oli kasvussa. Huippunopeiden (100 Mbit/s) laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien kiinteistä laajakaistaliittymistä oli vuoden 2016 loppupuoliskolla 24 %. Viestintäviraston ennakoarvion mukaan vuoden 2016 lopussa osuus tulee ylittämään 25 %.

Virasto vastasi kansallisesti EU:n verkkovierailua ja verkkoneutraliteettia koskevan TSM-asetuksen toimeenpanosta. Tämän ansiosta kesästä 2017 lähtien asiakkaila on mahdollisuus käyttää verkkovierailupalveluja kotimaisilla hinnoilla ajoittaisen matkustelun aikana.

Tietoturvan kannalta vuotta 2016 värittivät useat huijaukset ja kiristykset, lisääntynyt verkkovakoilu, massiiviset palvelunestohyökkäykset sekä uutena merkittävänä ilmiönä esineiden internetin (IoT) avulla toteutetut palvelunestohyökkäykset. Kotimaisten viestintäverkkojen toimintavarmuus ja käytettävyys on pääasiallisesti hyvä. Viestintävirasto sai teleyrityksiltä ilmoitukset yhteensä 151 merkittävästä toimivuushäiriöstä. Vakavia ja laajempia häiriöitä oli noin 20, mikä on selvästi enemmän kuin vuonna 2015. Lisäksi Viestintävirasto selvitti tehokkaasti tietoturvapoikkeamia, hätäliikenteen radiohäiriöitä sekä pitkäkestoisia ja vakavia viestintäverkkojen ja -palvelujen vikoja.

Viestintävirasto saavutti hyvin sille asetetut toiminnalliset tulostavoitteet. Yksi merkittävistä saavutuksista oli 700 MHz:n taajuushuutokaupan toteuttaminen, jonka perusteella valtioneuvosto myönsi toimiluvat langattoman laajakaistan käyttöön DNA Oyj:lle, Elisa Oyj:lle ja TeliaSonera Finland Oyj:lle.

Verkkotoimijoiden yhteistyön, yhteisrakentamisen ja tietojen vaihdon edistämiseksi Viestintävirasto valmistautui keskitetyn tietopisteen toiminnan järjestämiseen ja palvelun perustamiseen siten, että palvelu voitiin käynnistää tavoitteen mukaisesti 1.1.2017 beta-version julkaisulla. Kokonaisuudessaan palvelu on valmis 1.4.2017 mennessä.

Fi-verkkotunnusten välittäjämalli otettiin käyttöön aikataulussa 5.9.2016. Välittäjämalliin siirtymisen jälkeen fi-verkkotunnuksen ja kaikki siihen liittyvät palvelut hankitaan verkkotunnusvälittäjiltä, joille Viestintävirasto tarjoaa verkkotunnuspalvelut.

Omien toimintatapojen kehittämisessä virasto huomioi hallinnonalan yhteiset voimavarojen ja uudistumiskyvyn lähtökohdat. Viraston johtamisen rakenteita madallettiin ja tiimimäistä yhteistyötä lisättiin. Virasto kartoitti strategisia osaamisalueita, osaamisen johtamista sekä osaamisen kehittämisen tarpeita ja menetelmiä yhteistyössä muiden hallinnonalan virastojen kanssa. Virasto otti käyttöön hallinnonalan yhteisen strategiakarttajärjestelmän toiminnanohjauksessaan. Kansainvälisen- ja EU-vaikuttamisen suunnitelma laadittiin liikenne- ja viestintäministeriön ja hallinnonalan virastojen yhteistyönä.

Sääntelyä sujuvoitettiin poistamalla teleyritysten yleispalveluvelvoitteita sekä poistamalla pääosa pakettimarkkinoiden yleispalveluvelvoitteista. Lisäksi kevennettiin radiolähettimien käyttöä koskevaa sääntelyä valmistelemalla harrastuskäyttöön tarkoitettujen metsästysradiopuhelimien, koiratutkien ja radiomikrofonien vapauttamista luvanvaraisuudesta vuoden 2017 alusta lukien. Viestintävirasto myös huomioi toiminnassaan kokeilukulttuurin ja mm. myönsi taajuuksia, jotka mahdollistavat kokeiluja ja testitoimintaa uusilla alueilla (5G, Internet of Things ja älykäs liikenne).

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti liikennekaaren yhteentoimivuuden täytäntöönpanon projektiryhmän ja sen ohjausryhmän marraskuussa 2016. Projekti asetettiin liikennekaaren matkaketjujen rakentamiseen tarvittavien tiedon ja tietojärjestelmien yhteentoimivuusvaatimusten täytäntöön panemiseksi sekä roamingin mahdollistavien lippu- ja maksujärjestelmien yhteisten käytänteiden luomiseksi. Viestintäviraston tehtäväksi tuli vastata projektin johdosta ja läpiviennistä. Projekti toteutetaan verkostomaisena yhteistyönä laajasti viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Viestintäviraston sisäistä toimintaa kehitettiin vuoden aikana. Viraston toimintoja organisoitiin uudella tavalla resurssien joustavamman käytön mahdollistamiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi. Kehittämisen keskiössä olivat erityisesti viraston yhteiset sisäiset palvelut, joihin liittyviä prosesseja tehostettiin. Käynnissä on myös työympäristöhanke, jonka tavoitteena on perustaa virastolle uusia työn tekemisen tapoja tukeva valtion toimitilastrategiaa noudattava tulevaisuuden tilaratkaisu. Työympäristöhanke jatkuu ja uusiin toimitiloihin Kumpulanmäelle, Dynamicum-rakennukseen muutetaan kesällä 2018.

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti marraskuussa esiselvityksen virastouudistuksesta. Virastojen pääjohtajista koostuvan työryhmän tehtävänä on laatia esiselvitys liikenteen ja viestinnän viranomaistoimintojen uudelleenorganisoinnista. Esiselvitys koskee Liikennevirastoa, Trafia ja Viestintävirastoa. Ilmatieteen laitos on mukana selvityksessä siltä osin, kun sillä on liiketaloudellista toimintaa. Työn on tarkoitus valmistua helmikuu 2017 loppuun mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteisen sidosryhmätutkimuksen mukaan Viestintäviraston toimintaan oltiin edelleen tyytyväisiä. Viraston asiantuntemusta arvostettiin korkealle sen saadessa jälleen parhaan arvosanan 4,10 (ed. vuonna 4,12). Viraston yhteistyökykyämme arvostetaan entistä enemmän arvosanan ollessa 3,92 (ed. vuonna 3,79).

Viestintäviraston työtyytyväisyysindeksi oli 3,52, mikä alitti hieman asetetun tavoitteen 3,6. Työtyytyväisyyteen vaikuttivat käynnissä olevat isot toiminnan kehityshankkeet virastossa ja hallinnonalalla.

2 TULOKSELLISUUS

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat				
<i>Viestintävirasto edistää sähköisten palvelujen kehittymistä ja käyttöä</i>				
Verkkotunnusten välittäjämalli otetaan käyttöön aikataulussa. Välittäjämallin käyttöönoton pvm.	-	-	5.9.2016	5.9.2016
Fi-juuren nimipalvelun käytettävyyden osuus ajasta, jonka fi-juuren nimipalvelut ovat käytettävissä, %	100	100	100	100
Sähköisen tunnistamisen kansallinen luottamusverkosto käynnistyy aikataulussa. Verkoston käynnistymisen pvm 1.5.2017	-	-	Valmisteilla	Valmistelu edennyt suunnitellusti
Suomalaisten laitevalmistajien ja palveluntarjoajien mahdollisuudet vaikuttaa eurooppalaiseen ja kansainväliseen standardointiin paranevat. Suomalaisia yrityksiä autetaan osallistumaan standardointityöhön viestinnän luottamuksellisuutta parantavien tietoturvallisten palveluiden ja laitteiden kaupallisen saatavuuden, käytön ja viennin edistämiseksi.	-	-	Valmisteilla	Kansallisen verkoston toiminta on käynnistynyt
<i>Viestintävirasto edistää markkinoiden läpinäkyvyyttä</i>				

MONITORi-palvelun käyttö. Palvelun kävijämäärä/kk	-	-	4 000	20 000
MONITORi-palvelun toimivuus ja hyödyllisyys. Asiakaskysely palvelun käyttäjille (asteikko 1–5)	-	-	3,5	3,7
Elinvoimainen media-ala				
<i>Televisio- ja radiotoiminnan harjoittamisen hallinnollinen taakka kevenee</i>				
Televisio- ja radiotoimijoiden tyytyväisyys ohjelmistotoimilupamenettelyyn on hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1–5)	-	-	3,5	3,65
Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun uudistaminen	-	-	Kehitetään uusi maksumalli	Ehdotus malliksi esitelty LVM:lle
Luottamus digitaalisiin palveluihin				
<i>Luottamus internetiin kasvaa</i>				
Kansalaisten, yritysten ja julkisyhteisöjen tietoturvatietoisuus, luottamus viestintäpalveluihin sekä tyytyväisyys Viestintävirastoon viestinnän luottamuksellisuuden ja tietoturvan parantamisessa ovat hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1–5)	-	-	3,5	3,6
Teleyritysten toiminnan tietoturvaluusua paranevat ja niiden palveluihin kohdistuvien merkittävien tietoturvaloukkausten määrä laskee, merkittävien tietoturvaloukkausten määrä (kpl/vuosi)	-	-	40	16
Teleyritysten asiakkaiden tietoturvasta huolehtiminen paranevat. Viestintävirasto ilmoittaa tietoonsa tulleista automatisoidusti käsiteltävissä olevista tietoturvapoikkeamista asianomaisille Suomessa toimiville jatkotoimenpiteisiin pystyville yhteisöille keskimäärin enintään 18 tunnin kuluessa. Ilmoituksista on tehty 18 tunnin kuluessa (%)	-	-	100	100
Liikenne- ja viestintäverkot				
<i>Viestintäverkkojen toimintavarmuus paranevat</i>				
Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja käytettävyyden ovat hyvällä tasolla. Pitkäkestoisten ja vakavien vikojen määrä enintään, kpl/vuosi	2	4	5	6
Hätäliikenteen radiohäiriöt selvitetään tehokkaasti. Häiriön selvittämiseen enintään kuluva aika, tuntia virka-aikana	16	16	16	<16
<i>Luodaan edellytyksiä uusille innovatiivisille viestintäyhteisöille</i>				
Taajuusalueen 700 MHz vapauttaminen langattoman laajakaistan käyttöön. Siirtymän ja käyttöönoton aikataulu: Taajuussuunnittelu mahdollistaa kaikkien päälähettimien ja täytelähettimien radiolupien myöntämisen 31.12.2016 mennessä.	-	-	Toteutuu	Toteutunut
Testitoiminnan (5G, IoT, M2M, ITS jne.) mahdollistaminen toimijoiden tarvetta vastaavasti, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1-5)	-	-	3,5	3,91
<i>Viestintämarkkinoiden toimivuus kehittyy</i>				
Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien kiinteistä laajakaistaliittymistä, %	-	-	25	Tavoite ennakoidaan saavutettavaksi (valmistuvat 3/17)

Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla paranee, saatavuuden kasvu %-yksikkö edelliseen vuoteen verrattuna	-	-	5	Tavoite ennakoidaan saavutettavaksi (valmistuvat 3/17)
Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä kasvaa. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrän kasvu, %/vuosi]	39	16,5	5	45
<i>Viestinnän peruspalvelujen saatavuus varmistetaan</i>				
Kansalaisten tyytyväisyys viestintäpalveluihin paranee. Asiakkaiden tyytyväisyys puhelin- ja laajakaistapalveluiden tarjontaan, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1–5)	-	-	3,5	3,8
Huolehditaan tv-kuvan näkyvyydestä. Aluekohtaisten näkyvyysongelmien ratkaiseminen, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1–5)	-	-	3,5	3,75

	2014 Toteuma	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2016 Toteuma
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Teletoiminnan ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,40	0,40	0,45	0,37
Tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/laajakaistaliittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,71	0,78	0,90	0,80
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/postinsaajatalous	0,53	0,49	0,58	0,45
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa/tv-katsojatalous	0,30	0,34	0,34	0,35
Taajuushallinnon kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/voimassa olevien radiolupien ja kelpoisuustodistusten sekä lupa- ja todistushakemusten ja pidettyjen tutkintojen yhteenlaskettu lukumäärä **)	77	74,90	125	75,50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	9,35	-16,79	1	12,45
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	6,93	-15,16	1	14,37
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	97	96	94	104
Veroluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	96	99	98	107

3 VAIKUTTAVUUS

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Viestintäpalvelujen tarjonta monipuolistuu

Viestintävirasto puuttuu rohkeasti viestintämarkkinoiden epäkohtiin

TSM-asetus toi uusia tehtäviä

EU:n verkkovierailua ja verkkoneutraliteettia koskeva TSM-asetus tuli voimaan huhtikuussa. Asetuksessa määriteltiin uudet, aiempaa alemmat EU:n aluetta koskevat enimmäishinnat ulkomailta soitetuille ja vastaanotetuille puheluille, lähetetyille tekstiviesteille ja käytetyille mobiilidatapalveluille. Merkittävin verkkovierailua koskeva muutos asetuksessa oli kuitenkin se, että

kesästä 2017 lähtien asiakkaila on mahdollisuus käyttää verkkovierailupalveluja kotimaisilla hinnoilla ajoittaisen matkustelun aikana. Verkkoneutraliteettia koskeva sääntely puolestaan turvaa käyttäjien oikeutta avoimeen internetiin ja parantaa käyttäjien asemaa, kun laajakaistaliittymän sopimusehdot täsmentyvät.

Viestintäviraston tehtäväksi tuli vastata kansallisesti televiestinnän sisämarkkinoita koskevan asetuksen toimeenpanosta. Lisäksi Viestintävirasto tehtäväksi tuli valvoa, että teleyritysten käyttämät sopimusehdot ovat asetuksen mukaisia ja kuluttajan kannalta kohtuullisia.

Sekä verkkovierailua että verkkoneutraliteettia käsiteltiin aktiivisesti BERECissä. Myös kansallisia linjauksia tehtiin molemmissa asioissa.

Viestintävirasto julkaisi uudistetun linjauksen laajakaistan nopeuden ilmoittamisesta. Kuluttajat saavat jatkossa parempaa ja tarkempaa tietoa laajakaistaliittymän todellisesta nopeudesta.

DSM eteni

Euroopan komissio on valmistelemassa digitaalisiin sisämarkkinoihin tähtäävää sääntelypakettia (DSM - Digital Single Market). Komissiolta tuli DSM-kokonaisuuteen liittyviä sääntelyehdotuksia niin media-, posti- kuin teleasioissa. Näitä käsiteltiin BERECissä, ERGA:ssa ja ERGP:ssä. LVM:lle annettiin eri ehdotuksista lausuntoja. Myös pohjoismainen yhteistyö jatkui telesääntelypaketin kommentoinnilla.

Viestintävirasto tarjoaa taajuudet uusille käyttötarkoituksille

Maanpäällisen TV:n taajuusmuutokset

Television antenniverkon hyödyntämä niin sanottu 700 MHz:n taajuusalue siirtyi vuoden 2017 alussa langattoman laajakaistan käyttöön. Television osalta tämä oli isoin muutos sitten digitelevisioon siirtymisen, koska se kosketi isoa osaa suomalaisista. Muutos vietiin läpi aikataulussa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Viestintävirasto koordinoi taajuusmuutoksia koskevaa viestintää osana DVB-T2-siirtymäviestinnän hanketta. Taajuusmuutosviestinnän painopiste oli vuoden 2016 aikana alueellisessa viestinnässä. Kuluttajia varten järjestettiin myös television kanavahaun neuvontapalvelu.

700 MHz taajuushuutokauppa

Valtioneuvosto julisti 10.10.2016 haettaviksi toimiluvat 700 MHz taajuusalueen langattomille laajakaistaverkoille. Toimiluvat myönnettiin Viestintäviraston järjestämän taajuushuutokaupan perusteella. Taajuuksia voittivat DNA Oyj, Elisa Oyj ja TeliaSonera Finland Oyj.

Ohjelmistotoimiluvat jakoon

Television ohjelmistotoimilupien hakukierroksella vuonna 2016 olivat haettavana luvat kaikkiin antennitelevisioverkkoihin tulevalle kymmenvuotiselle toimilupakaudelle. Viestintävirasto myönsi VHF-verkon ja Pohjanmaan alueellisen kanavanipun toimiluvat. Kysyntä ylitti jaettavissa olevan kapasiteetin osassa kanavanipuista, joten ensisijaisesti UHF-verkkoon osoitetut hakemukset siirtyivät valtioneuvoston ratkaistavaksi. Uusi toimilupakausi alkaa 17.5.2017

Viestintävirasto lisää markkinoiden läpinäkyvyyttä

Viestintävirasto kehitti MONITORi-palveluaan. Palveluun lisättiin kuntakohtaisia tietoja laajakaistapalvelujen saatavuudesta, tarjonnasta ja hinnoista. Myös MONITORin käytettävyyttä parannettiin, minkä myötä Näkövammaistenliitto ry myönsi palvelulle Saavutettavuus huomioitu -leiman.

Viestintävirasto mahdollistaa sähköisen viestinnän palvelut

Fi-verkkotunnus siirtyi välittäjämalliin

Fi-verkkotunnuksissa otettiin 5.9.2016 käyttöön uusi toimintamalli, joka selkeytti Viestintäviraston ja verkkotunnusvälittäjien rooleja. Fi-verkkotunnuksen ja kaikki siihen liittyvät palvelut voi hankkia ainoastaan omalta verkkotunnusvälittäjältään. Viestintävirasto takaa edelleen fi-verkkotunnustoiminnan korkean laadun valvomalla välittäjiä sekä ylläpitämällä verkkotunnusrekisteriä ja fi-juuren nimipalvelua. Myös tavaramerkkien ja toiminimien suoja säilyy entisellään. Viestintävirasto ratkaisee fi-verkkotunnusriidat edelleen maksutta oikeudenhaltijoiden vaatimuksesta. Alustavat kokemukset uudesta toimintamallista ovat olleet positiiviset ja konkretisoituneet mm. lisääntyneenä kiinnostuksena fi-verkkotunnuksia kohtaan sekä vähentyneinä yhteydenottoina Viestintäviraston asiakaspalveluun.

Tunnistushanke

Vahvaa sähköistä tunnistamista koskevaa sääntelyä on muutettu erittäin kireällä aikataululla. Vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajat muodostavat tunnistuslain vuonna 2015 säädetyn muutoksen perusteella luottamusverkoston, jota koskevia velvoitteita sovelletaan 1.5.2017 lähtien. Viestintävirasto on toiminut sidosryhmien kanssa tiiviissä yhteistyössä luottamusverkoston toteuttamiseksi. Hanke etenee aikataulussa.

Viestinnän peruspalveluiden saatavuus paranee

Viestintävirasto edistää nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamista

Yhteisrakentamisen edistäminen

Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä astui voimaan 22.4.2016. Siinä säädetään viestintäverkkojen sekä energia-, liikenne- ja vesihuoltoverkkojen yhteisrakentamisesta ja -käytöstä. Lailla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi. Laissa Viestintäviraston uudeksi tehtäväksi on asetettu keskitetyn tietopisteen toiminnan järjestäminen. Tietopisteen kautta annetaan digitaalisessa muodossa tiedot verkkojen fyysisestä infrastruktuurista, suunnitelluista rakennustoista, rakentamiseen liittyvistä lupamenettelyistä sekä kaapeleiden, putkien ja niihin verrattavien aktiivisten verkon osien sijainneista. Laki edellyttää palvelun saatavuutta vuoden 2017 alusta alkaen.

Tätä varten Viestintävirasto toteutti keskitetyn tietopisteen perustamisprojektin, jonka tehtävänä oli huolehtia kaikista tietopisteen käyttöönoton edellyttämistä toimenpiteistä aina hallinnollisen ja teknisen toteutustavan määrittelystä sekä sidosryhmäyhteistyöstä tietopisteen käyttöönottoon saakka. Projektin tuloksena Viestintävirasto hankkii keskitetyn tietopisteen ulkoistettuna palveluna. Lisäksi Viestintävirasto perusti verkkotoimijoille uuden yhteistyöverkoston. Se toimii palaute-, yhteistyö- ja viestintäkanavana yhteisrakentamiseen ja -käyttöön sekä verkkotietopisteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Viestintävirasto varmistaa posti-, puhelin-, tv-, radio- ja laajakaistapalvelujen vähimmäistason

Postin jakeluun liittyviin ongelmiin puututtiin tehostetusti

Posti Oy rikkoi postilakiin perustuvaa veloitettaan jakaa yleispalveluun kuuluvat postilähettykset vähintään kerran päivässä viitenä arkipäivänä viikossa. Viestintävirasto päätti pitää toistaiseksi voimassa 10.6.2014 antamallaan päätöksellä Posti Oy:lle asetut veloitteet seurata tehostetusti yleispalvelulähetysten jakelun toteutumista sekä ryhtyä tarvittaessa uusiin toimenpiteisiin jakeluhäiriöiden poistamiseksi. Viestintävirasto päätti tehostaa päätöstä 100 000 euron uhkasakolle, koska Posti ei ole saanut yleispalvelukirjeiden jakelua postilain edellyttämälle tasolle kahdesta Viestintäviraston aikaisemmin antamasta päätöksestä huolimatta.

Puhelin- ja laajakaistapalvelujen yleispalvelupäätösten uudistaminen

Viestintävirasto antoi uudet yleispalvelupäätökset lokakuussa. Niissä sääntelyä on kevennetty merkittävästi. Toisaalta puuttuminen saatavuusongelmiin voidaan hoitaa aiempaa ketterämmin ja suoraviivaisemmin. Jokaisella on oikeus saada kotinsa tai yrityksensä toimipaikkaan toimiva puhelinyhteys ja laajakaistaliittymä, jonka nopeus on vähintään 2 Mbit/s. Virasto määräsi yleispalveluyrityksen alueille, joilla liittymiä ei ole saatavilla kattavasti. Yleispalveluyrityksen on tarvittaessa tarjottava jokaiseen kotiin tai yrityksen toimipaikkaan toimiva liittymä.

Viestintävirasto myös päivitti pakettipalvelujen yleispalvelupäätökset. Posti Oy:n yleispalveluvelvoite kotimaan pakettipalveluista sekä ulkomailta Suomeen saapuvista pakettipalveluista poistettiin, koska vastaavia palveluita tarjoavat useat kilpailevat yritykset. Posti Oy:llä säilyy yleispalveluvelvoite tarjota pakettipalveluja Suomesta ulkomaille.

Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja turvallisuus kehittyvät

Viestintävirasto vahvistaa kansallista tietoturvaa

Vuoden tietoturvailmiö -voittaja on Viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen CERT-toiminto

Mikrobitti-lehti valitsi Viestintäviraston tietoturvatiedottamisen Vuoden tietoturvailmiöksi. Perusteluissaan lehti totesi, että Viestintävirasto tekee loistavaa työtä pitämällä kansalaiset ajan tasalla tietoturva-asioista. Viestintäviraston todettiin reagoivan nopeasti ja neuvovan asiantuntevasti viimeisimpien uhkien välttämiseksi. Erityiskiitoksen sai kansantajuinen opastus hyvistä tietoturvakäytännöistä.

Hackathon

Viestintävirasto järjesti tietoturvasta kiinnostuneille Tietoturvahaaste-kilpailun, jossa etsittiin aidoista ohjelmistoista haavoittuvuuksia ja ratkottiin tietoturva-aiheisia tehtäviä haasteisiin piilotettujen vihjeiden avulla. Kilpailun finaali järjestettiin Junction Hackathonissa ja kilpailuun osallistui yli 300 tietoturvaosaajaa.

Viestintävirasto terävöittää teknistä ohjausta ja valvontaa

Tietoturvastandardoinnin verkosto käynnistyi

Tietoturvastandardoinnin kansallisen yhteistyön tehostamiseksi Viestintävirasto käynnisti tietoturvastandardoinnin verkoston. Vuoden pääteemana oli esineiden internet (Internet of Things, IoT). Kansallinen yhteistyö tietoturva-alueen standardointiin vaikuttamisessa mahdollistaa eri organisaatioiden ja yritysten pienten resurssien tehokkaamman vaikuttamisen.

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmä (HÄTY) jatkoi työtään

Suurhäiriötilanteiden hallinnan ja niihin varautumisen kannalta keskeisten teleyritysten, sähkönjakeluyritysten, urakoitsijoiden ja viranomaisen muodostama HÄTY-ryhmä jatkoi työtään useilla yhteistoiminnan alueilla. Ryhmä käsitteli laaja-alaisesti eri toimijoiden varautumista, edisti sektorit ja organisaatiot ylittävää yhteistyötä ja keräsi oppeja vuoden varrella tapahtuneista häiriötilanteista sekä aloittivat teletoiminnan varautumissuosituksen laatimisen.

Turvallisuusvaatimusten noudattamista valvottiin teleyritystarkastuksin

Viestintävirasto teki useita teknisiä tarkastuksia alueellisiin kuituverkkotoimijoihin säädännön asettamien velvoitteiden noudattamisen valvomiseksi. Virasto myös selvitti yhteistyössä mm. Liikenneviraston kanssa telekaapeleiden sijoittamista teiden varsilla ja tarkasti Suomen ja ulkomaiden välisten merikaapeleiden maihintulot ja maihintulolaitetilat. Tarkastuksilla virasto neuvoi teleyrityksiä säädännön vaatimuksista, antoi ohjeita ja suosituksia hyvistä käytännöistä sekä velvoitti korjaamaan havaitut puutteet.

Kansainvälinen yhteistyö

Viestintävirasto toimi Suomen edustajana useissa Euroopan unionin neuvoston ja komission sekä muissa kansainvälisiä tietoturvaluusasioita käsittelevissä toimitelmissä ja asiantuntijaryhmissä joko yksin tai kansallisen turvallisuusviranomaisen tukena. Lisäksi Viestintävirasto osallistui eurooppalaisten tietoturva-asioista vastaavien regulaattoreiden väliseen yhteistyöhön sekä eurooppalaisella että pohjoismaisella tasolla.

Viestintävirasto osallistui aktiivisesti eurooppalaisen valtiollisten CERT-toimijoiden EGC-ryhmän toimintaan. Vuoden aikana jatkettiin yhteispohjoismaisen CERT-yhteistyöverkoston tiivistämistä. Viestintäviraston henkilöstö osallistui esiintyjänä useisiin kansainvälisiin tietoturvaseminaareihin.

Viestintävirasto toimi Suomen edustajana useissa kansainvälisen televiestintäliitto ITU:n, Euroopan unionin komission sekä Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöryhmä CEPT:n kansainvälisiä taajuusasioita käsittelevissä toimitelmissä sekä työ- ja asiantuntijaryhmissä. Lisäksi Viestintävirasto valmisteli yhteistyössä naapurimaiden kanssa taajuuksien käyttöä koskevia koordinoimisopimuksia.

Sidosryhmäyhteistyö ja asiakkuuksien hallinta

Viestintävirasto toimi aktiivisesti sidosryhmiensä kanssa useissa kansallisissa ja kansainvälisissä työryhmissä ja verkostoissa. Myös uusia ryhmiä perustettiin. Yhteisrakentamisen edistämiseksi Viestintävirasto perusti verkkotoimijoille yhteistyöverkoston. Se toimii palaute-, yhteistyö- ja viestintäkanavana yhteisrakentamiseen ja -käyttöön sekä verkkotietopisteeseen liittyvissä kysymyksissä. Viestintäviraston toimesta käynnistettiin myös kansallinen verkosto, jolla autetaan suomalaisia yrityksiä osallistumaan standardointityöhön viestinnän luottamuksellisuutta parantavien tietoturvallisten palveluiden ja laitteiden kaupallisen saatavuuden, käytön ja viennin edistämiseksi.

Viestintävirasto järjesti seminaareja sidosryhmiä kiinnostavista aiheista. Viraston Radiotaajuuspäivässä käsiteltiin ajankohtaisia taajuusasioita. Tilaisuuden aiheita olivat muun muassa 700 MHz:n tilannekatsaus, seuraavan maailman radiokonferenssin (WRC-19) valmistelutyöt, radion tulevaisuus, television muutokset sekä uusi radiolaitedirektiivi RED. Ideasta innovaatioiksi -seminaarissa kuultiin esityksiä digitalisaatiosta, sähköisen viestinnän innovaatioista ja uusista palveluista tulevaisuuden Suomessa. Teleyrityksen ABC -koulutus järjestettiin ensimmäisen kerran Viestintävirastossa. Koulutuksessa käytiin läpi tiivistetysti teleyrityksen elinkaaren vaiheet, joissa on liityntää Viestintävirastoon toiminnan käynnistymisestä toiminnan hallittuun lopettamiseen.

Viestintävirasto järjesti Tietoturva-aaste-kilpailun, jossa etsittiin aidoista ohjelmistoista haavoittuvuuksia ja ratkottiin tietoturva-aiheisia tehtäviä haasteisiin piilotettujen vihjeiden avulla. Kilpailun finaali järjestettiin Junction Hackathonissa ja kilpailuun osallistui yli 300 tietoturvaosaajaa.

Viestintävirasto kehitti edelleen sähköiseen asiointiin ja asiakkuuksien hallintaan liittyviä toimintamalleja ja ratkaisuja. Tavoitteena on lisätä sähköistä asiointia ja vähentää yhteydenottoja sähköpostilla sekä puhelimitse. Soittoja ja sähköposteja tuli kuitenkin 12 000 enemmän kuin edellisvuonna. Tämä johtui ennen kaikkea verkkotunnusten muutoksista, postin jakelun viiveistä ja virheistä sekä antennitelevision taajuusmuutoksista. Koko virastossa asiakasyhteydenottoja käsiteltiin lähes 60 000 kpl.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteisen sidosryhmätutkimuksen mukaan Viestintäviraston toimintaan oltiin tyytyväisiä. Muun muassa viraston asiantuntemusta ja yhteistyökykyä arvostettiin korkealle.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Tuettujen Nopea laajakaista -hankkeen verkkojen vaikuttavuus

Hankkeiden yhteydessä on viimeisimmän vuosiraportin mukaan rakennettu yli 17 000 kilometriä valokuituverkkoa, johon on hankittu yli 27 000 valokuituliittymää ja mahdollistettu nopean valokuitulaajakaistan saatavuus yli 70 000 kotitaloudelle. Tämä on noin 1/3 kaikesta Suomen valokuitulaajakaistan saatavuudesta kotitalouksille.

Valokuituhankkeita on toteuttanut 25 eri yritystä ja mukana on yhteensä noin 100 hanketta. Hankkeita on rakennettu eri puolilla Suomea. Maakunnittain tarkasteltuna tuettuja hankkeita on ollut eniten Lapissa, Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa. Tukea on myönnetty yhteensä 49,2 miljoonaa euroa ja maksettu tähän mennessä 29,3 miljoonaa euroa. Nopea laajakaista-hankkeen avulla valokuituverkko on laajentunut uusille alueille Suomessa, koska kaupallisesti valokuituverkkoa Suomessa rakennetaan kotitalouksille vain suurimmissa taajamissa.

4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

4.1 Toiminnan tuottavuus

Tavoitteiden toteutuma	2014	2015	2016 tavoite	2016
Viestintäviraston työn tuottavuuden kehitys (%)	+9,35	-16,79	+1	+12,45
Viestintäviraston kokonaistuottavuuden kehitys (%)	+6,93	-15,16	+1	+14,37

Tuottavuuden kehitykseen myönteisesti vaikutti parivuositarkasteluna tehtävässä tuottavuuslaskennassa erityisesti suoritteiden määrän säilyminen hyvällä tasolla huolimatta henkilöstöpanoksen ja kustannusten alenemasta.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Tavoitteiden toteutuma	2014	2015	2016 tavoite	2016
Teletoinnin ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa / yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,40 €	0,40 €	0,45 €	0,37 €
Tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa / laajakaistaliittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,71 €	0,78 €	0,90 €	0,80 €
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa / postinsaajatalous	0,53 €	0,49 €	0,58 €	0,45 €
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa / tv-katsojatalous	0,30 €	0,34 €	0,34 €	0,35 €
Taajuushallinnon kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa / voimassa olevien radiolupien ja kelpoisuustodistusten sekä lupa- ja todistushakemusten ja pidettyjen tutkintojen yhteenlaskettu lukumäärä	77 €	74,90 €	125 €	75,50 €
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	97	96	94	104
Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus (%)	96	99	98	107

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto. Viraston kaikki menot on merkitty toimintamenomomentille. Pääosa viraston keräämistä tuloista on maksullisen toiminnan tuloja, jotka on nettoutettu toimintamenomomentille. Osa viraston keräämistä tuloista on merkitty veronluonteisiin tuloihin.

Maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta on tarkasteltu kustannusvastaavuuslaskelmien avulla. Lisäksi liitteessä 1 on esitetty maksullisen toiminnan ja veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat maksulajeittain.

Maksuperustelain mukaisia suuruudeltaan merkittävimpiä julkisoikeudellisia maksuja ovat radiolähettimien taajuusmaksut, viestintäverkon numerointimaksut sekä verkkotunnusmaksut. Lisäksi virasto saa sopimusperusteisia tuloja tietoturvapalveluiden tuottamisesta huoltovarmuuskriittisille toimijoille ja valtionhallinnolle. Valtion televisio- ja radiorahastosta maksettava korvaus rahaston hallinnoinnista ja muista rahaston käyttösuunnitelman mukaisten tehtävien hoidosta on valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain perusteella saatavaa maksullisen toiminnan tuloa.

Maksullisen toiminnan tuloarvio vuonna 2016 oli yhteensä 21 miljoonaa euroa. Kustannusvastaavuuslaskelmissa vuodelle 2016 kohdistettavien tuottojen toteutuma on 21,5 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan toteutunut kustannusvastaavuus oli 104 %, kun tulossopimuksessa kustannusvastaavuustavoite oli 94 %.

Tuotto- ja kululaskelmalla maksullisen toiminnan tuottojen kertymä on 27,8 miljoonaa euroa. Verkkotunnusmaksujen kirjauskäytäntöä muutettiin ja jaksotuksista luovuttiin. Siirtymävuonna tulokertymä on suuri, sillä se sisältää kertymän vuoden 2016 tuloista sekä edellisiltä vuosilta purkautuvat jaksotetut tulot yhteensä 6,3 miljoonaa euroa. Vastaava summa peruutettiin Viestintäviraston toimintamenoista siten, että aikaisemmilta vuosilta siirtynyt määräraha 5,1 miljoonaa euroa peruutettiin kokonaan ja lisäksi jätettiin käyttämättä vuoden 2016 määrärahaa 1,2 miljoonaa euroa.

Viraston keräämiä veronluonteisia maksuja ovat tietoyhteiskuntamaksut, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksut, postitoiminnan valvontamaksut sekä varmennemaksut.

Veronluonteisten maksujen tuloarvio vuonna 2016 oli 6,8 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 6,8 miljoonaa euroa. Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuustavoite tulossopimuksessa oli 98 %. Toteutunut kustannusvastaavuus oli 107 %.

Kustannusvastaavuuslaskelmien pääomakustannuksiin sisältyvä korko on laskettu käyttäen Valtiokonttorin määräyksen mukaista nimelliskorkoa ja alkuperäistä hankintahintaa.

Tukitoimintojen kustannukset ja yhteiskustannukset on vyörytetty tukitoiminnoilta substanssitoiminnoille toteutuneiden henkilötöyvuosien suhteessa. Aikaisempina vuosina vyörytykset on tehty henkilölukumäärien suhteessa.

Maksullisen toiminnan tuottojen vuosittainen kehitys sekä veronluonteisten maksujen vuosittainen kehitys on esitetty liitteessä 2. Samoin liitteessä 2 on esitetty viraston kokonaiskustannusten vuosittainen kehitys.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

(1 000 euroa)

	2014 (tot.)	2015 (tot.)	2016 (tot.)	2016 (tavoite)
TUOTOT				
maksullisen toiminnan tuotot				
maksullisen toiminnan myyntituotot	21 587	21 054	21 500	20 902
maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	
Tuotot yhteensä	21 587	21 054	21 500	20 902
KUSTANNUKSET				
maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
aineet, tarvikkeet ja tavarat	117	89	74	90
henkilöstökustannukset	7 948	8 392	5 599	7 970
vuokrat	641	637	28	26
palvelujen ostot	3 780	3 152	3 354	3 236
muut erilliskustannukset	1 399	1 328	1 276	1 138
poistot	2 448	2 513	1 555	1 922
korot	55	31	5	9
valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	16 388	16 142	11 891	14 391
KÄYTTÖJÄÄMÄ	5 199	4 912	9 609	6 511
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskust.				
tukitoimintojen kustannukset	5 942	5 770	5 276	6 605
osuus palkallisista poissaoloista			2 603	0
osuus toimitilakustannuksista			943	902
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 942	5 770	8 822	7 507
Kokonaiskustannukset yhteensä	22 330	21 912	20 713	21 898
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-743	-858	787	-996
Kustannusvastaavuus-%	97	96	104	95

Maksullisen toiminnan tuottojen toteutuma vuonna 2016 oli noin 0,5 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Toteutuma oli myös noin 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua suurempi. Tuottojen toteutuma oli yhteensä 21,5 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottoja kertyi vuonna 2016 seuraavasti: taajuusmaksuja 9,8 miljoonaa euroa, verkkotunnusmaksuja 4,2 miljoonaa euroa ja viestintäverkon numerointimaksuja 2,7 miljoonaa euroa. HVK-sopimuksen ja GovCERT-sopimusten perusteella saadut tuotot tietoturvapalveluiden tuottamisesta olivat yhteensä noin 3 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset vuonna 2016 olivat noin 20,7 miljoonaa euroa. Kustannukset alenivat edellisestä vuodesta noin 0,2 miljoonaa euroa. Budjettiin verrattuna maksullisen toiminnan kustannukset olivat noin 1,2 miljoonaa euroa pienemmät.

Kustannusvastaavuuslaskelmien esitystapa ei ole täysin vertailukelpoinen edellisen vuoden laskelmiin. Vuoden 2016 laskelmia laadittaessa on käytetty Valtiokonttorin suositteleman sisäisen laskennan mallin mukaista toteutusta, jossa tukitoimintojen kustannukset vyörytetään ydintoiminnoille. Muutoksen johdosta vyöryvien kustannusten osuus on aiempia vuosia suurempi. Vuoden 2016 aikana henkilöiden palkkakustannuksista on kohdistunut suoraan ydintoiminnoille vain varsinaisen työajan palkkakustannukset. Lomien ja muiden palkallisten poissaolojen kustannukset sisältyvät vyöryviin kustannuksiin. Vyöryvien kustannusten määrä on aiempia vuosia suurempi myös sen vuoksi, että vuodesta 2016 alkaen on kevennetty budjetointia ja kirjauskäytäntöjä yhtenäistämällä aiemmin eri vastualueille kohdistettujen kustannusten kirjaamista yhdelle toimintayksikölle. Myös toimitilakustannusten käsittely laskennassa on muutettu vastaamaan Valtiokonttorin ohjeistusta. Tällöin toimitilakustannukset sisältyvät myös vyöryviin kustannuksiin. Aikaisempien vuosien laskelmissa vuokratkustannukset ovat näkyneet toiminnan erilliskustannuksissa.

5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Viestintävirastolle tulossopimuksessa tuotoksia ja laadunhallintaa koskevat tulostavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan tässä. Suoritteiden määrä on koottu tämän kappaleen lopussa olevaan taulukkoon.

Tavoite: Verkkotunnusten välittäjämalli otetaan käyttöön aikataulussa. Välittäjämallin käyttöönoton pvm 5.9.2016

Tavoite on saavutettu.

Välittäjämalli otettiin käyttöön tavoiteaikataulussa 5.9.2016.

Tavoite: Fi-juuren nimipalvelun käytettävyys. Osuus ajasta, jonka fi-juuren nimipalvelut ovat käytettävissä

Tavoite on saavutettu.

Toteutuma	2015	2016
	100 %	100 %

Käytettävyydessä ei ole ollut poikkeamia.

Tavoite: Sähköisen tunnistamisen kansallinen luottamusverkosto käynnistyy aikataulussa. Verkoston käynnistymisen pvm 1.5.2017

Tavoite on saavutettu.

Luottamusverkon valmistelu etenee aikataulussa. Määräys 72, sen perustelumuistio ja kolme luottamusverkon käynnistymisen kannalta olennaista ohjetta julkaistiin marraskuun alussa. Luottamusverkon käytäntöjen valmistelu on edennyt suunnitellussa aikataulussa ja jatkuu vuoden 2017 puolella.

Tavoite: Suomalaisten laitevalmistajien ja palveluntarjoajien mahdollisuudet vaikuttaa eurooppalaiseen ja kansainväliseen standardointiin paranevat. Suomalaisia yrityksiä autetaan osallistumaan standardointityöhön viestinnän luottamuksellisuutta parantavien tietoturvallisten palveluiden ja laitteiden kaupallisen saatavuuden, käytön ja viennin edistämiseksi

Tavoite on saavutettu.

Kansallinen verkosto on luotu ja sen toiminta on käynnistynyt. Verkoston käynnistystilaisuus pidettiin 28.9.2016. Lisäksi ensimmäinen varsinainen verkostokokous on järjestetty 14.12.2016.

Tavoite: MONITORi-palvelun käyttö. Palvelun kävijämäärä/kk

Tavoite (4000 kävijää/kk) on saavutettu.

Joulukuun aikana palvelussa oli yli 20 000 kävijää.

Tavoite: MONITORi-palvelun toimivuus ja hyödyllisyys. Asiakaskysely palvelun käyttäjille, asteikko 1-5

Tavoite (3,5) on saavutettu.

Palautekyselyn perusteella käyttäjät ovat tyytyväisiä palveluun, vastausten keskiarvo 3,7.

Tavoite: Televisio- ja radiotoimijoiden tyytyväisyys ohjelmistotoimilupamenettelyyn on hyvällä tasolla. Asiakas- ja sidosryhmäkysely, asteikko 1-5

Tavoite (3,5) on saavutettu.

Kyselyn tulos on 3,65.

Tavoite: Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun uudistaminen. Kehitetään uusi maksumalli

Tavoite on saavutettu.

Ehdotus uudeksi maksumalliksi on laadittu ja mallin perusteet on esitelty LVM:lle 8.12.2016.

Tavoite: Kansalaisten, yritysten ja julkisyhteisöjen tietoturvatietoisuus, luottamus viestintäpalveluihin sekä tyytyväisyys Viestintävirastoon viestinnän luottamuksellisuuden ja tietoturvan parantamisessa ovat hyvällä tasolla. Asiakas- ja sidosryhmäkysely, asteikko 1-5

Tavoite (3,5) on saavutettu.

Kyselyn tulos 3,6.

Tavoite: Teleyritysten toiminnan tietoturvallisuus paranee ja niiden palveluihin kohdistuvien merkittävien tietoturvaloukkausten määrä laskee. Merkittävien tietoturvaloukkausten määrä, kpl/vuosi

Tavoite (enintään 40 kpl) on saavutettu.

Merkittävien tietoturvaloukkausten määrä oli 16 kpl.

Tavoite: Teleyritysten asiakkaiden tietoturvasta huolehtiminen paranee. Viestintävirasto ilmoittaa tietoonsa tulleista automatisoidusti käsiteltävissä olevaista tietoturvapoikkeamista asianomaisille Suomessa toimiville jatkotoimenpiteisiin pystyville yhteisöille keskimäärin enintään 18 tunnin kuluessa. Ilmoituksista on tehty 18 tunnin kuluessa 100 %

Tavoite on saavutettu.

Ilmoitusten keskimääräinen läpimenoaika oli 12 h 12 min.

Tavoite: Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja käytettävyys ovat hyvällä tasolla. Pitkäkestoisten ja vakavien vikojen määrä enintään 5 kpl/vuosi

Tavoitetta ei saavutettu.

Pitkäkestoisia yli 6 h häiriöitä oli vuoden 2016 aikana 6 kpl.

Tavoite: Häätäliikenteen radiohäiriöt selvitetään tehokkaasti. Häiriön selvittämiseen enintään kuluva aika, 16 tuntia virka-aikana

Tavoite on saavutettu.

Vuoden aikana on selvitetty kolme kriittistä häiriötä. Häiriöiden selvitys ja poisto tehtiin määräajan puitteissa.

Tavoite: Taajuusalueen 700 MHz vapauttaminen langattoman laajakaistan käyttöön. Siirtymän ja käyttöönoton aikataulu: Taajuussuunnittelu mahdollistaa kaikkien päälähettimien ja täytelähettimien radiolupien myöntämisen 31.12.2016 mennessä

Tavoite on saavutettu.

Taajuussuunnittelu on toteutettu määräajan puitteissa.

Tavoite: Testitoiminnan (5G, IoT, M2M, ITS jne.) mahdollistaminen toimijoiden tarvetta vastaavasti. Asiakaskyselyn tulos, asteikko 1-5

Tavoite on saavutettu.

Kyselyn tulos 3,91.

Tavoite: Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien kiinteistä laajakaistaliittymistä vähintään 25 %

Tavoite ennakoidaan saavutettavaksi.

Tiedot saadaan maaliskuussa 2017.

Tavoite: Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla paranee. Saatavuuden kasvu 5 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna

Tavoite ennakoidaan saavutettavaksi.

Tiedot saadaan maaliskuussa 2017.

Tavoite: Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä kasvaa. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrän kasvu 5 prosenttia/vuosi

Tavoite on saavutettu.

Muille vuokrattujen valokuitutilaajayhteyksien määrä kasvoi noin 45 prosenttia.

Tavoite: Kansalaisten tyytyväisyys viestintäpalveluihin paranee. Asiakkaiden tyytyväisyys puhelin- ja laajakaistapalveluiden tarjontaan. Asiakaskyselyn tulos, asteikko 1-5

Tavoite on saavutettu.

Kyselyn tulosten keskiarvo oli 3,8.

Tavoite: Huolehditaan tv-kuvan näkyvyydestä. Aluekohtaisten näkyvyysongelmien ratkaiseminen. Asiakaskyselyn tulos, asteikko 1-5

Tavoite (3,5) on saavutettu.

Kyselyn tulos 3,75.

Taulukko Viestintäviraston suoritteiden määristä vuosina 2012 - 2016

Markkinat	2012	2013	2014	2015	2016
HMV-, yleispalvelu- ja valtioneuvoston päätökset	98	84	101	55	56
Markkinoiden valvontaratkaisut ja ohjeet	1 053	620	625	240	220
Toimialaseurantasuoritteet ja tilastot	49	56	83	123	120
Markkinoiden neuvontasuoritteet	3 019	700	750	704	750
Teleyrityksen tarkastus		11	13	10	3
Televerkkojen tekniset määräykset ja ohjeet		2	15	3	5
Televerkkojen numerointipäätös	447	320	356	164	215
Lausunnot kansainväliseen telestandardointiin	72	82	78	107	82
Kyberturvallisuuskeskus	2012	2013	2014	2015	2016
Tietoturvan tilannekatsaukset	353	239	245	246	305
CERT-asiakastapaukset	4 208	4 050	4 646	5 794	8 911
Teleyrityksen tarkastus	20	11	8	7	13
Televerkkojen tekniset määräykset ja ohjeet	18	15	13	2	5
Turvallisuuden valvontaratkaisut ja ohjeet	485	340	363	500	758
Tietojärjestelmien turvallisuustarkastukset	41	81	95	82	88
Automaattisesti käsitellyt tietoturvahavainnot	184 125	492 426	204 139	57 971	82 071
Kohdennetut tietoturvaraportit	207	235	342	230	238
Taajuushallinto	2012	2013	2014	2015	2016
Postilähetysten varmennepalvelut	37 134	33 294	42 411	42 793	43 298
Yleinen neuvontasuorite	31 534	35 381	34 776	30 932	36 448
Teletointailmoitukset	16	24	57	107	36
Verkkotunnusten lukumäärä	305 380	335 135	358 152	379 223	410 825
Verkkotunnuslain soveltamista koskevat ratkaisut	164	104	100	79	140
Luvasta vapaille laitteille ylläpidetyt taajuuskaistat	252	270	272	272	276
Radiolupien määrä	66 733	68 323	70 026	73 449	73 375
Toimilupien määrä			139	113	134
Radioviestinnän pätevyystodistukset	2 335	2 181	2 253	2 288	2 214
Radioviestinnän rekisteröidyt tutkinnot	2 434	2 478	2 515	2 408	2 138
Taajuuksien käytön valvontatapahtumat	293	333	219	194	172
Radiolaitteiden kaupanpidon valvontatapahtumat	211	104	175	194	124
Radioviestinnän neuvontasuoritteet	4 541	3 441	7 994	7 151	7 868
Kansainvälinen yhteistyö	637	662	755	770	651

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Seuranta- ja raportointikohde: Sidosryhmien tyytyväisyys Viestintäviraston toimintaan. Sidosryhmäkyselyssä Viestintäviraston yleisarvosana on vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).

Tavoite on saavutettu/ei saavutettu.

Toteutuma	2014	2015	2016
	3,7	3,7	3,7

Viestintävirasto osallistui LVM:n hallinnonalan yhteiseen sidosryhmäkyselyyn. Kyselyn viidessä ensimmäisessä kysymyksessä esitettiin viisi yleistä kysymystä, joiden tuloksista laskettiin keskiarvo. Kysymykset koskivat yleistä mielikuvaa, tiettyjen ominaisuuksien sopivuutta organisaatioon, mielikuvaa johtamisesta, sidosryhmätoimintaa ja toiminnassa onnistumista. Näiden viiden kysymyksen yhteenlaskettu keskiarvo oli Viestintäviraston osalta 3,72. Tulos vuonna 2015 oli 3,71.

Kyselyssä selvitettiin erikseen yleistä mielikuvaa virastoista. Viestintäviraston yleinen mielikuva koettiin positiiviseksi ja virasto sai mielikuvasta hyvän arvosanan 3,83.

6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Viestintäviraston sisäistä toimintaa kehitettiin vuoden aikana. Viraston toimintoja organisoitiin uudella tavalla resurssien joustavamman käytön mahdollistamiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi. Kehittämisen keskiössä olivat erityisesti viraston yhteiset sisäiset palvelut, joihin liittyviä prosesseja tehostettiin.

Työympäristöhankkeessa suunniteltiin viraston uusia toimitiloja, jotka tulevat sijoittumaan Kumpulanmäelle, Dynamicum-rakennukseen. Samassa rakennuksessa sijaitsee myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva Ilmatieteen laitos. Uudet työtilat tulevat noudattamaan valtion toimitilastrategiaa ja tukemaan uusia työn tekemisen tapoja.

Viestintäviraston työtyytyväisyysindeksi oli 3,52, mikä oli hieman alle asetetun tavoitteen 3,6. Työtyytyväisyyteen vaikuttivat käynnissä olevat isot toiminnan kehityshankkeet virastossa ja hallinnonalalla.

Viestintävirasto aloitti valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän Kiekun käytön 1.1.2016. Tietojärjestelmän käytön lisäksi muutos vaikutti talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseihin, joita yhtenäistettiin valtionhallinnon yhteisen mallin mukaiseksi.

Toimintatavat: Henkilöstön työtyytyväisyys on vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).

Tavoite ei saavutettu.

Toteutuma	2014	2015	2016
	3,7	3,6	3,5

Vuonna 2016 VMBaro-kysely uudistettiin. Em. seikoista johtuen tämän vuoden tuloksia ei voida suoraan verrata aikaisempien vuosien tuloksiin

Toimintatavat: IPO-indeksien keskiarvo on vähintään 3,64 (asteikolla 1–5).

Tavoitetta ei saavutettu.

IPO-indeksien keskiarvo oli 3,56.

Voimavarojen hallinta ja kehittäminen: Henkilöstön määrä vuonna 2016 on korkeintaan 240 henkilötyövuotta.

Tavoite on saavutettu

Toteutuma	2014	2015	2016
	229,4	236,2	226,6

Henkilöstövoimavarojen tunnusluvut ¹

	2014	2015	2016	Vuosi­muutos (%)
1. HENKILÖSTÖRESURSSIT				
henkilöstömäärä	243	234	227	-3,0
naiset	121	119	107	-10,1
miehet	122	115	120	4,3
henkilötyövuodet	229,4	236,2	226,6	-4,1
keski-ikä	45,0	45,1	46	2,1
naiset	45,7	45,5	47,2	3,6
miehet	44,3	44,6	45	0,8
henkilöstömäärät ikäluokittain				
15-24	-	-		
25-34	45	45	33	-26,7
35-44	72	68	69	1,5
45-54	82	79	83	5,1
55-64	42	40	40	0,0
65-	2	2	2	0,0
koulutustasoindeksi	5,8	5,9	5,8	-0,4
naiset	5,5	5,6	5,5	-1,2
miehet	6,1	6,1	6,1	-0,3
vakinaiset	220	214	209	-2,3
naiset	108	110	97	-11,8
miehet	112	104	112	7,7
määräaikaiset	23	20	18	-10
naiset	13	9	10	11,1
miehet	10	11	8	-27,3
kokoaikaiset	239	225	220	-2,2
naiset	119	115	103	-10,4
miehet	120	110	117	6,4
osa-aikaiset	4	9	7	-22,2
naiset	2	4	4	0,0
miehet	2	5	3	-40
säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	77,0	78,8		
palkkasumma, €/vuosi	14 300 331	14 870 988	14294610	-3,9
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	17 546 313	18295854	16916999	-7,5
tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	75,7	77,3	80,3	3,9
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	6 721 599	6807419	5445526	-20,0
välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	62,1	54,4	47,5	-19,9

	2014	2015	2016	Vuosi­muutos (%)
2. TYÖHYVINVOINTI				
kokonaistyytyväisyysindeksi	3,7	3,6	3,5	-2,8
naiset	3,5	3,4	3,4	0
miehet	3,8	3,7	3,7	0
lähtövaihtuvuus, % henkilöstöstä	4,5	5,4	5,1	-1,9
tulovaihtuvuus, % henkilöstöstä	12,8	10,7	8,8	-17,8
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0,0	0,4	0,0	-
sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8,7	7,6	5,3	-30,3
3. HENKILÖSTÖINVESTOINNIT				
työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	109,1	58,8	*)	
työkunnan edistäminen, €/htv	178,8	173,6	*)	
koulutus ja kehittäminen, työpäivää/htv	7,5	7,4	*)	
koulutus ja kehittäminen, €/htv	2714,7	1554,6	*)	
työterveyshuolto, €/htv	1078,9	1135,9	*)	
henkilöstöinvestoinnit yhteensä, €/htv	4081,6	2923,0	*)	

*) TAHTI-tietoja ei saatavissa tilinpäätöksen allekirjoitusajankohtana

7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

7.1 Rahoituksen rakenne

Viestintävirasto kattaa pääosan menoistaan keräämillään tuloilla. Viraston kaikki menot ja maksullisen toiminnan tulot on merkitty toimintamenomomentille 31.40.01. Näiden erotuksena syntyy talousarviossa vahvistettu nettomeno eli viraston menokehys.

Suurimmat maksullisen toiminnan tulot kertyvät radiolähettimien taajuusmaksuista, viestintäverkon numerointimaksuista ja verkkotunnusmaksuista. Lisäksi virasto saa sopimusperusteisia tuloja tietoturvapalveluiden tuottamisesta Huoltovarmuuskeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella sekä tietoturvapalveluiden tuottamisesta valtionhallinnon toimijoille valtiovarainministeriön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

Osa viraston keräämistä maksutuloista on merkitty veronluonteisiin tuloihin momentille 11.19.04. Tietoyhteiskuntamaksut, postitoiminnan valvontamaksut sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksut ovat veronluonteisia tuloja. Näitä tuloja vastaavat menot on otettu huomioon toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa ja ne ovat siten osana nettomenoa.

Budjettimäärärahaa menokehyksessä on myönnetty käytettäväksi Kyberturvallisuuskeskuksen toimintamenoihin sekä väistötalan vuokraan ja käyttömenoihin.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Veronluonteisten maksujen tuloarvio vuoden 2016 talousarviossa oli 28,7 miljoonaa euroa ja toteutuma oli noin 29 miljoonaa euroa. Momentille on budjetoitu 21,9 miljoonan euron tuloarvio toimilupamaksuja, jotka perustuvat radiotaajuuksien huutokaupoista annettuihin lakiin. Toteutuneet toimilupamaksutulot olivat 21,8 miljoonaa euroa ja lisäksi kertyi markkinaehtoista taajuusmaksua 0,3 miljoonaa euroa. Muita veronluonteisia maksuja oli arvioitu kertyvän 6,8 miljoonaa euroa ja myös toteutuma oli yhteensä 6,8 miljoonaa euroa. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun kertymä oli hieman budjetoitua pienempi, kun taas tietoyhteiskuntamaksun kertymä oli hieman budjetoitua suurempi.

Viestintäviraston toimintamenomomentin nettomenoarvio vuodelle 2016 oli 11,6 miljoonaa euroa. Toteutunut nettomeno vuoden 2016 toimintamenomomentilla oli 3,2 miljoonaa euroa.

Toimintamenomomentin bruttotulojen toteutuma oli 28,4 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tulojen toteutuma momentilla oli merkittävästi budjetoitua suurempi, sillä verkkotunnusmaksujen kirjauskäytäntöä muutettiin ja jaksotuksista luovuttiin. Vuodelle 2016 purkautui edellisiltä vuosilta jaksotettuja tuloja 6,3 miljoonaa euroa. Tulokertymä on toimintamenomomentilla siirtymävuonna suuri, sillä se sisältää kertymän vuonna 2016 tuloista sekä edellisiltä vuosilta purkautuvat jaksotetut tulot. Verkkotunnusmaksujen vuoden 2016 kertymä oli myös budjetoitua suurempi. Verkkotunnustoiminnassa siirryttiin 5.9.2016 uuteen toimintamalliin, jossa fi-verkkotunnus ja kaikki siihen liittyvät palvelut hankitaan verkkotunnusvälittäjiltä, joille Viestintävirasto tarjoaa verkkotunnuspalvelut.

Bruttomenojen toteutuma oli kaikkiaan 31,6 miljoonaa euroa.

Suurimmat säästöt budjetoituun nähden syntyivät henkilöstömenoissa. Viestintäviraston sisäistä toimintaa kehitettiin vuoden aikana. Viraston toimintoja organisoitiin uudella tavalla resurssien joustavamman käytön mahdollistamiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi. Kehittämisen keskiössä olivat erityisesti viraston yhteiset sisäiset palvelut, joihin liittyviä prosesseja tehostettiin. Lisäksi viraston uusia virkoja sekä henkilöstön vaihtuvuudesta aiheutuneita rekryointitarpeita ei saatu toteutettua kuluneen vuoden aikana.

Myös palveluiden ostossa ja investoinneissa syntyi säästöä. Mm. Rahas-järjestelmän uudistaminen toteutuu ennakoitua pienemmin kustannuksin.

Toimintamenomomentin määrärahaa siirtyy seuraavalle vuodelle 7,3 miljoonaa euroa. Siirtyvää määrärahaa on budjetoitu käytettäväksi erityisesti työympäristöhankkeeseen, jonka tavoitteena on perustaa virastolle uusia työn tekemisen tapoja tukeva valtion toimitilastrategiaa noudatteleva tulevaisuuden tilaratkaisu. Uusiin toimitiloihin muutetaan kesällä 2018.

Laajakaistamomentille ei myönnetty enää uutta määrärahaa vuoden 2016 talousarviossa. Lisätalousarviossa uudelleen budjetoitiin 14,3 miljoonaa euroa. Lisäksi oli käytettävissä siirtyvää määrärahaa aikaisemmilta vuosilta 30,4 miljoonaa euroa. Valtuuspäätöksiä tehtiin ja valtuutta käytettiin vuonna 2016 yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Tukimaksatuksia tehtiin vuonna 2016 yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Alkuperäinen suunnitelma tukimäärärahan jakautumisesta hankkeelle on ollut liian etupainotteinen.

Vuoden 2016 talousarviossa momentille 31.40.60 Siirto valtion televisio- ja radorahastoon myönnettiin määrärahaa 507,9 miljoonaa euroa. Viestintävirasto on toteuttanut määrärahasiirrot rahastoon käyttösuunnitelman mukaisesti.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2016 yhteensä 27,8 miljoonaa euroa, kun vastaavat tuotot edellisenä vuonna olivat 23,9 miljoonaa euroa. Tuottojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna johtuu verkkotunnusmaksujen suuresta kertymästä siirtymävuonna, kun jaksotuskäytäntöä muutettiin. Myös verkkotunnusmaksujen kertymä vuodelta 2016 oli hieman edellisvuotista suurempi.

Toiminnan kulut vuonna 2016 olivat yhteensä 33,1 miljoonaa euroa, kun kulut edellisenä vuonna olivat 34,6 miljoonaa euroa. Toiminnan kulut pienenevät edellisestä vuodesta noin 1,5 miljoonaa euroa. Erityisesti pienenevät poistot, sillä vuonna 2015 Kieku-järjestelmään siirtymisen valmistelun yhteydessä poistettiin loppuun sellaisia käyttöomaisuuskohteita, joissa menojäännös oli vähäinen. Myös henkilöstökulut pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot puolestaan kasvoivat 1,5 miljoonaa edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilöstökulujen toteutuma vuonna 2016 oli 16,9 miljoonaa euroa ja siten 51 prosenttia toiminnan kuluista. Palvelujen ostoihin käytettiin 8,3 miljoonaa euroa eli 25 prosenttia kuluista. Vuokratulot olivat 2,4 miljoonaa euroa eli 7 prosenttia. Muut kulut, yhteensä 2,3 miljoonaa euroa, sisältävät 1,2

miljoonaa euroa kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, 0,6 miljoonaa euroa matkustamisesta aiheutuneita kuluja sekä 0,4 miljoonaa euroa ohjelmistojen käyttöoikeusmaksuja.

Siirtotalouden kuluihin on merkitty vuonna 2016 suoritettua laajakaistahankkeen tukimaksatukset yhteensä 4,3 miljoonaa euroa sekä määrärahan siirrot talousarviotalouden ulkopuoliselle valtion televisio- ja radiorahastolle yhteensä 507,9 miljoonaa euroa.

Veronluonteisten maksujen tuotot vuonna 2016 olivat 29 miljoonaa euroa. Radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin perustuvia toimilupamaksuja tuloutettiin valtiolle vuonna 2016 yhteensä 21,9 miljoonaa euroa. Muita veronluonteisia viestinnän maksuja kertyi yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan tuottojen sekä veronluonteisten maksujen vuosittainen kehitys ja erittely maksulajeittain on esitetty liitteessä 2.

7.4 Tase

Taseen loppusumma vuonna 2016 oli noin 9 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 9,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit käyttöomaisuuteen vuonna 2016 olivat yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit kohdistuivat Rahas- ja verkkotunnusjärjestelmien kehittämiseen sekä lähiverkon laitteisiin.

Taseen käyttöomaisuudessa suurimman erän muodostavat aineettomat hyödykkeet, yhteensä 6,1 miljoonaa euroa, joka sisältää mm. ostetut ja teetetyt atk-ohjelmistot. Aineellisissa hyödykkeissä koneiden ja laitteiden arvo on 1,4 miljoonaa euroa, johon sisältyy mm. lähiverkon laitteet sekä taajuushallinnon mittalaitteet.

Lyhytaikaisten saamisten ryhmässä myyntisaamisiin on kirjattu maksullisen toiminnan myyntisaamiset 1,3 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman erä on vuoden 2016 taseessa 0 euroa, kun edellisenä vuonna vastaava erä oli 2,4 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisen vieraan pääoman velkaan oli merkitty kolme ja viisi vuotta voimassa olevien verkkotunnusten tulojen jaksoittamisesta johtuvat osuudet, jotka purettiin vuoden 2016 tuloksi. Lyhytaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot ovat vuoden 2016 taseessa 0 euroa, kun edellisenä vuonna ennakoiden summa oli 3,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 summa sisälsi jaksoittamisesta johtuvat seuraavalle vuodelle kohdistettavat osat verkkotunnustulosta, jotka myös purettiin vuoden 2016 tuloksi.

Lyhytaikaisen vieraan pääoman ryhmässä suurin erä 9,1 miljoonaa euroa on Viestintäviraston hallinnoiman valtion televisio- ja radiorahaston yhdystili. Vastaava tili on myös rahaston taseessa. Siirtovelat ovat yhteensä 3,8 miljoonaa euroa. Siirtovelkojen tilillä ovat lomapalkkavelka sekä muut kulujen kohdistamiseksi vuodenvaihteessa tehtyt siirtovelkakirjaukset mm. tulospalkkiokirjaukset.

8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Johdon vastuu

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 b §:n perusteella viraston johdon vastuulla on huolehtia sisäisen valvonnan asianmukaisesta ja riittävästä järjestämisestä. Viestintäviraston työjärjestyksessä on määritelty viraston toimintaorganisaatio, tulosalueiden ja esimiesten tehtävät ja vastuut sekä toimivaltamääräykset.

Viestintäviraston taloussäännön 3 §:n mukaisesti sisäinen valvonta on osa Viestintäviraston johtamista. Johtoryhmä, toimialojen johtajat, apulaisjohtajat ja päälliköt sekä muut toiminnoista ja tavoitteiden saavuttamisesta vastaavat ovat vastuussa valvontaprosesseista. Tavoitteiden saavuttamisessa viraston johtoa tukee Viestintäviraston sisäisen tarkastuksen ohjesäännön

perusteella sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on selvittää viraston johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä.

Riskienhallinta on osa viraston toiminnan ohjausjärjestelmää ja viraston johtamista Viestintäviraston riskienhallintaa koskevan politiikan ja ohjeistuksen mukaisesti. Riskienhallinnalla tuetaan sisäistä valvontaa ja autetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Viestintäviraston sisäisen valvonnan ohje kuvaa virastossa toteutettavan valvonnan sisältöä ja sen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksyttyjä toimintatapoja sekä ohjeita noudatetaan.

Vuonna 2016 tehtiin uusi viraston sisäisen tarkastuksen palvelusopimus. Edeltävästä sopimuskaudesta tehtiin sisäisen tarkastuksen toimesta viraston johdolle katsaus ja kokonaisarvio. Arviossa ei todettu merkittäviä riskejä.

Uusi sisäisen tarkastuksen toimija aloitti yhteistyön Viestintäviraston kanssa vuoden 2016 loppupuolella. Yhteistyö käynnistyi Viestintäviraston johdon ja sisäisen tarkastuksen toimijan välisillä tapaamisilla sekä sopimuskauden aikaisen sisäisen tarkastuksen toiminnan suunnittelulla.

Sisäisen tarkastuksen toiminnan vuoden 2017 suunnittelun lähtökohtina olivat Viestintäviraston toiminnan strateginen analyysi ja riskianalyysi. Tarkoituksenmukaisessa laajuudessa toteutettu toiminnan strateginen analyysi sekä riskianalyysi ovat olleet omalta osaltaan varmistamassa, että Viestintäviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kannalta kaikki merkittävimmät kokonaisuudet, olennaiset toiminnot sekä sen hetkinen riskiprofiili ovat riittävissä määrin tulleet huomioiduiksi sisäisen tarkastuksen toimintaa suunniteltaessa. Niitä on hyödynnetty myös vuoden 2017 tarkastustoimenpiteiden suuntaamisessa Viestintäviraston toiminnan päämäärien saavuttamista uhkaavien riskien tai keskeisten menestystekijöiden näkökulmasta merkittävimpiin kohteisiin. Lisäksi vuoden 2017 suunnittelussa on otettu huomioon Viestintäviraston johdon näkemykset tarkastuskohteista sekä mahdollisten ad hoc -tarkastuksien tarve.

Arvioinnin toteutustapa

Arviointi toteutettiin Valtioneuvoston asettaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan laatiman suppean arviointikehikon mukaisesti käymällä läpi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuteen vaikuttavat osa-alueet, joita ovat viraston sisäinen toimintaympäristö; tavoitteiden asettaminen; riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta; kontrollit (valvontatoimenpiteet); tiedonkulku sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seuranta.

Arviointikehikko käsiteltiin ja sen tulokset vahvistettiin viraston johtoryhmässä. Arvioinnissa on otettu huomioon myös vuoden 2016 riskienhallinnan toimenpiteet sekä vuonna 2016 tehtyjen asiakas- ja henkilöstökyselyjen sekä sisäisten ja ulkoisten arviointien tulokset.

Johtopäätös sisäisen valvonnan tilasta

Tehdyn arvioinnin perusteella todetaan, että Viestintävirastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:n mukaisesti. Toteutetut sisäisen valvonnan menettelyt varmistavat Viestintäviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta. Menettelyt käsittävät myös Viestintäviraston vastattavana olevien varojen hoidon.

Tehdyn arvioinnin perusteella viraston sisäinen valvonta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Kehittämiskohteet

Sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella Viestintävirastossa on valittu vuodelle 2017 seuraavat kehittämiskohteet:

- Yhteistyöverkostojen kehittäminen

- Muutoksenhallinta

Kehittämiskohteet perustuvat LVM:n hallinnonalan tiivistyvään yhteistyöhön. Toimintaa kehitetään erityisesti suhteessa hallituksen kärkihankkeisiin sekä hallinnonalan strategiaan ja muihin virastoihin. Yhteistyön kehittyminen tuo mukanaan uudenlaisia toimintatapoja ja nykyisen toiminnan uudelleen arviointia. Tästä johtuen on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota muutoksen hallintaan, mukaan lukien henkilöstöresurssien käyttö ja työtyytyväisyys.

Vuoden 2016 kehittämiskohteiden toteutumisen arviointi

Vuoden 2015 sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumassa todettuja kehittämistoimenpiteitä on edistetty ja vuodelle 2016 kohdistetut toimenpiteet on pääosin toteutettu.

Yhtenä kehittämistoimenpiteenä oli Viestintäviraston sisäisten tukipalvelujen kehittäminen. Tätä on viety eteenpäin mm. syksyllä 2015 käynnistetyssä Virke III -hankkeessa. Viraston johtajiston linjaaman tavoitetilan mukaisesti kaikki viraston yleistä johtamista ja toimintaa tukevat palvelut keskitetään yhdelle toimialalle, työnimenä "Yhteiset palvelut". Tavoitteena oli käynnistyminen vuoden 2017 alusta. Aikataulua kuitenkin siirrettiin hallinnonalan virastorakennetta koskevan esiselvityksen (ns. LIIVI-esiselvitys) takia. Virke III -hankkeessa tarkasteltiin toiminnanohjausta, asiantuntijapalveluja ja tukipalveluja. Näiden tuloksena tunnistettiin viraston yhteisiin palveluihin liittyvät keskeiset toiminnot, joille nimettiin niiden kehittämisestä vastaavat vetäjät.

Toisena kehittämistoimenpiteenä oli johtamisen rakenteiden ja toiminnan ohjausmallien (sis. prosessiohjaus) kehittäminen. Johtamisen rakenteita madallettiin useilla toimialoilla poistamalla yksikkörakenteita. Toimialoille perustettiin toiminnallisia tiimejä, joiden tehtävät ulottuvat yli eri organisaatioryhmien. Virasto kehitti edelleen ydinprosessiensa ohjausta nimeämällä ydinprosessien omistajat johtajistosta ja asettamalla ydinprosesseille seurattavat mittarit ja tavoitteet. Tarkoituksena oli myös lähteä kokeilemaan johtamiseen Lean-mallia yhtenä valtiohallinnon pilottina osana johtamisen kärkihanketta.

Vuoden 2016 alussa virastossa otettiin käyttöön valtionhallinnon yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä Kieku. Raportoinnin kehittämiseen loi pohjan Kiekuun sisältyvä talous- ja henkilöstötietojen raportointi. Välineenä raportointi mahdollistaa aiempaa ajantasaisemman raportoinnin. Talousraportoinnin näkyvyyttä parannettiin lisäämällä viraston intranet-sivustolle raportointi-osio, jossa raportoidaan talouden tunnusluvuista kuukausittain virastotasolla ja toimialakohtaisesti. Vuoden aikana vakiinnutettiin myös säännölliset sisäiset talousseurantapalaverit. Lisäksi esimiehille järjestettiin keväällä 2016 koulutusta raportoinnin hyödyntämiseksi päivittäisessä työssä. Raportointia tarjotaan lisäksi talous- ja henkilöstöasioissa myös keskitetysti Hallinnosta.

9 ARVIOINTIEN TULOKSET

Viestintävirastolla on käytössään ISO/IEC 27001:2013 -standardin mukainen tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä, joka kattaa viraston viranomais- ja tukitoiminnot Helsingissä lukuun ottamatta kansallisen tietoturvallisuusviranomaisen tehtäviä (NCSA-FI), viranomaisten tietojärjestelmien arviointitehtävää sekä tietoturvallisuuden arviointilaitosten hyväksyntätehtävää. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä koostuu muun muassa tietoturvallisuuden organisoinnista, tietoturvapoliitikasta ja -ohjeista, hallintajärjestelmän toteuttamista kuvaavista hallintamenettelyistä, riskienhallinnasta, henkilöturvallisuudesta, fyysisestä turvallisuudesta, tietoliikenteen ja käyttötoimintojen turvallisuudesta, hankintoihin liittyvästä turvallisuudesta sekä tietoturvapoitkeamien hallinnasta.

Hallintajärjestelmän vaatimuksenmukaisuutta arvioidaan vuosittain sisäisin ja ulkoisin arvioinnein. Hallintajärjestelmän ulkoisen arvioinnin suoritti vuonna 2016 Inspecta Sertifiointi Oy. Arvioinnissa ei kirjattu poikkeamia standardin vaatimuksista.

Vuonna 2016 virastossa toteutettiin lisäksi yksi sisäinen sekä käynnistettiin yksi sisäinen ja yksi ulkoinen auditointi turvallisuuden kehittämiskohteiden tunnistamiseksi. Auditoinnin perusteella ei havaittu poikkeamia, mutta löydettiin kuitenkin joitakin kehittämiskohteita.

10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Viestintäviraston hoitamiin tai vastattavina oleviin varoihin tai omaisuuteen ei ole kohdistunut väärinkäytöksiä tai rikoksia vuonna 2016.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Nopea laajakaista -hankkeen valtionavustuspäätöksistä on tehty tilivuoden 2016 aikana takaisinperintää koskevia päätöksiä yhteensä kuusi kappaletta euromäärältään yhteensä noin 182 000 tuhatta. Takaisinperinnöistä on onnistunut viisi kappaletta ja yksi on edelleen perittävänä.

LIITE 1: MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMAT**Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)**

	2014 (tot.)	2015 (tot.)	2016 (tot.)	2016 (tavoite)
Tuotot				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	10 610	10 299	11 217	10 889
Verkkotunnusmaksut	3 781	3 984	4 232	3 900
Numerointimaksut	2 745	2 744	2 696	2 680
Muu maksullinen toiminta	4 450	4 027	3 355	3 432
Tuotot yhteensä	21 586	21 054	21 500	20 901
Kustannukset				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	11 694	11 325	11 185	11 722
Verkkotunnusmaksut	3 376	3 772	3 689	4 137
Numerointimaksut	2 826	2 825	2 520	2 773
Muu maksullinen toiminta	4 434	3 991	3 319	3 264
Kustannukset yhteensä	22 330	21 913	20 713	21 896
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	-1 084	-1 026	32	-833
Verkkotunnusmaksut	405	212	543	-237
Numerointimaksut	-81	-81	176	-93
Muu maksullinen toiminta	16	36	36	168
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-744	-859	787	-995
Kustannusvastaavuus%				
Taajuusmaksut ja muut radiohall. Suoritteet	91	91	100	93
Verkkotunnusmaksut	112	106	115	94
Numerointimaksut	97	97	107	97
Muu maksullinen toiminta	100	101	101	105
Kustannusvastaavuus% yhteensä	97	96	104	95

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014 (tot.)	2015 (tot.)	2016 (tot.)	2016 (tavoite)
Tuotot				
Tietoyhteiskuntamaksut	3 421	3 977	3 931	4 000
Postitoiminnan valvontamaksut	1 535	1 533	1 529	1 533
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	1 248	951	1 114	950
Varmennemaksut	208	196	208	208
Tuotot yhteensä	6 412	6 657	6 782	6 691
Kustannukset				
Tietoyhteiskuntamaksut	3 949	3 982	3 707	4 027
Postitoiminnan valvontamaksut	1 757	1 706	1 589	1 702
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	737	828	881	988
Varmennemaksut	225	185	191	198
Kustannukset yhteensä	6 668	6 701	6 368	6 915
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)				
Tietoyhteiskuntamaksut	-528	-5	224	-27
Postitoiminnan valvontamaksut	-222	-173	-60	-169
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	511	123	233	-38
Varmennemaksut	-17	11	17	10
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-256	-44	414	-224
Kustannusvastaavuus-%				
Tietoyhteiskuntamaksut	87	100	106	99
Postitoiminnan valvontamaksut	87	90	96	90
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	169	115	126	96
Varmennemaksut	92	106	109	105
Kustannusvastaavuus-% yhteensä	96	99	107	97

LIITE 2: MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTTOJEN VUOSITTAINEN KEHITYS JA ERITTELY MAKSULAJEITTAIN SEKÄ VIRASTON KOKONAISKUSTANNUSTEN VUOSITTAINEN KEHITYS

Maksullisen toiminnan tuottojen jakauma maksulajeittain vuosina 2012–2016:

	2012	2013	2014	2015	2016
Taajuusmaksut	9 627 000	9 341 000	10 019 000	9 789 000	9 789 000
Viestintäverkon numerointimaksut	2 646 000	2 774 000	2 749 000	2 746 000	2 696 000
Verkkotunnusmaksut	3 445 000	3 550 000	3 781 000	3 984 000	4 232 000
Muut maksut	2 229 000	3 788 000	4 046 000	3 966 000	4 461 000
Korvaus valtion tv- ja radiorahastosta	9 143 000	3 103 000	1 008 000	569 000	322 000
Yhteensä	27 090 000	22 556 000	21 603 000	21 054 000	21 500 000

Veronluonteisten maksujen jakauma maksulajeittain vuosina 2012–2016:

	2012	2013	2014	2015	2016
Viestintämarkkina/Tietoyhteiskuntam.	2 824 000	3 433 000	3 002 000	3 977 000	3 931 000
Tietoturvamaksut	484 000	479 000	419 000	0	0
Postitoiminnan valvontamaksut	1 489 000	1 503 000	1 535 000	1 533 000	1 529 000
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	1 188 000	1 047 000	1 248 000	951 000	1 114 000
Varmennemaksut	184 000	184 000	208 000	196 000	208 000
Yhteensä	6 169 000	6 646 000	6 412 000	6 657 000	6 782 000

Viraston kokonaiskustannusten kehitys vuosina 2012–2016:

	2012	2013	2014	2015	2016
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	303 000	334 000	356 000	354 000	246 000
Henkilöstökustannukset	17 867 000	16 872 000	17 616 000	17 680 000	16 896 000
Vuokrat	3 049 000	2 841 000	2 533 000	2 532 000	2 371 000
Palvelujen ostot	9 313 000	6 670 000	7 405 000	6 794 000	8 329 000
Muut kustannukset	2 295 000	2 195 000	2 290 000	2 338 000	2 410 000
Pääomakustannukset	2 454 000	3 719 000	3 971 000	4 971 000	2 905 000
Valmistus omaan käyttöön	-291 000	0	0	0	-29 000
Yhteensä	34 990 000	32 631 000	34 171 000	34 669 000	33 128 000

2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaamisen momentti ja tilijaoite	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA-LTA)	Tilinpäätös 2016	Verrattu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veroluonteiset tulot	28 670 189,46	28 724 090	28 978 498,98	254 409,37	101%
1104.01. Arvonlisävero	4 715,56	4 090	4 089,61	0,00	100%
1119.04. Eräät viestintämaksut	28 665 473,90				100%
1119.04.1. Tietoyhteiskuntamaksu		3 800 000	3 930 772,81	130 772,81	103%
1119.04.2. Televisio- ja radio toiminnan valvontamaksu		1238 000	1089 999,68	-148 000,32	88%
1119.04.3. Positiivisen valvontamaksu		1533 000	1529 460,00	-3 540,00	100%
1119.04.4. Varmennemaksu		208 000	208 000,00	0,00	100%
1119.04.5. Toimilupamaksu		21941000	22 216 176,88	2 251 76,88	101%
12. Sekalaiset tulot	17 160 409,01	12 805 667	12 805 666,91	0,00	100%
1239.04. Sirentien määrärahojen peruukset	17 159 176,96	12 802 077	12 802 076,52	0,00	100%
1239.00. Muut sekalaiset tulot	1232,05	3 590	3 590,39	0,00	100%
Tulot arviolin yhteensä	45 830 598,47	41 529 757	41 784 165,89	254 409,37	101%
Päähuokan momentin ja tilijaoite lunnumero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA-LTA)	Talousarvion 2016 käyttö vuonna 2016	Tilinpäätös 2016 sijoitusta seuravalle vuodelle	Tilinpäätös 2016
31. Lükene- ja viestintäministeriön hallinnonala	541 001 576,19	536 133 224	513 400 723,81	21 613 756,19	535 014 480,00
310121. Lükene- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahat (sijoitusta seuravalle 2v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00
310129. Lükene- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonalisäverot enot (arvio määräraha)	2 610 576,19	2 280 224	2 280 224,01		2 280 224,01
3110.01. Viestintäviraston toimintameno (netto)	11894000,00	11609 000	3 172 499,80	7 311 756,19	10 490 255,99
3110.50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankeeseen toteuttamiseen (sijoitusta seuravalle 3v)	18 549 000,00	14 296 000	0,00	14 296 000,00	14 296 000,00
3110.60. Sijoitusta seuravalle valtakunnallisen laajakaistahankeeseen (sijoitusta seuravalle 3v)	507 948 000,00	507 948 000	507 948 000,00	0,00	507 948 000,00
Määrärahatilien yhteensä	541 001 576,19	536 133 224	513 400 723,81	21 613 756,19	535 014 480,00
Suoritetut maksut	40 162 756,19	40 162 756,19	40 162 756,19	40 162 756,19	40 162 756,19

Viestintäviraston talousarvion toteutumatilaston tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)		Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvion menot ja määräraha- ja määräraha- tarve (1 000 €)											
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Alkuperäisten vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusiutuvat valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusiutu 2017 T.A:ssa	Talousarvio- menot 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve 2019	Määräraha- tarve nykyisen tilin mukaan	Määräraha- tarve yhteensä
31.40.50 Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankeen toteuttamiseen	47 956	0	22 858	23 699	1 421	22 278	22 278	4 266	10 550	2 027	469	0	13 046
Alkuperäisten vuosien valtuudet	47 956							3 789	10 100	1 637	469	7	12 206
Vuonna 2016 käytettävissä olleet valtuudet		841	22 858	23 699	1 421	22 278	22 278	477	450	390		7	840
Yhteensä	47 956	0	22 858	23 699	1 421	22 278	22 278	4 266	10 550	2 027	469	0	13 046

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2016 - 31.12.2016		1.1.2015 - 31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	27 782 346,00		23 913 660,88	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 664,53		0,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>641 954,19</u>	28 425 964,72	<u>193 836,49</u>	24 107 497,37
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	246 221,47		354 141,64	
Henkilöstökulut	16 895 804,40		17 680 280,26	
Vuokrat	2 370 559,52		2 532 343,48	
Palvelujen ostot	8 328 739,28		6 793 472,02	
Muut kulut	2 346 218,74		2 338 074,25	
Valmistus omaan käyttöön	-29 541,67		0,00	
Poistot	2 905 356,45		4 926 023,76	
Sisäiset kulut	<u>64 189,30</u>	<u>-33 127 547,49</u>	<u>280,00</u>	<u>-34 624 615,41</u>
JÄÄMÄ I		-4 701 582,77		-10 517 118,04
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	22 026,20		7 726,97	
Rahoituskulut	<u>-120,87</u>	21 905,33	<u>-57,41</u>	7 669,56
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>85,05</u>	85,05	<u>15 875,99</u>	15 875,99
JÄÄMÄ II		-4 679 592,39		-10 493 572,49
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	-4 265 587,14		-4 573 852,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>-507 948 000,00</u>	<u>-512 213 587,14</u>	<u>-507 948 000,00</u>	<u>-512 521 852,00</u>
JÄÄMÄ III		-516 893 179,53		-523 015 424,49
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	28 974 409,37		28 665 475,90	
Perityt arvonlisäverot	4 089,61		4 713,56	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-2 280 224,01</u>	<u>26 698 274,97</u>	<u>-2 610 576,19</u>	<u>26 059 613,27</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-490 194 904,56</u>		<u>-496 955 811,22</u>

4. TASE

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	538 867,51		661 019,28	
Muut pitkävaikutteiset menot	5 152 377,60		6 723 346,95	
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	<u>450 078,43</u>	6 141 323,54	<u>66 960,00</u>	7 451 326,23
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	1 396 888,85	<u>1 396 888,85</u>	1 598 374,39	<u>1 598 374,39</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ				
		7 538 212,39		9 049 700,62
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	1 295 929,35		557 523,04	
Siirtosaamiset	57 894,31		256 370,68	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>77 023,63</u>	1 430 847,29	<u>371,70</u>	814 265,42
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	4 659,15		3 551,15	
Kirjanpitoyksikön tulotilit	<u>279,71</u>	<u>4 938,86</u>	<u>114,14</u>	<u>3 665,29</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		1 435 786,15		817 930,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u>8 973 998,54</u>		<u>9 867 631,33</u>

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-4 536 724,10		-4 536 724,10	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-7 494 808,37		-9 925 979,34	
Pääoman siirrot	495 646 806,31		499 386 982,19	
Tilikauden tuotto-/kuluja	<u>-490 194 904,56</u>	-6 579 630,72	<u>-496 955 811,22</u>	-12 031 532,47
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>0,00</u>	0,00	<u>2 371 065,21</u>	2 371 065,21
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	9 139 676,71		9 489 916,90	
Saadut ennakot	0,00		3 906 342,46	
Ostovelat	1 973 118,76		1 442 273,20	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	375 775,65		371 486,14	
Edelleen tilittävät erät	296 624,01		318 781,88	
Siirtovelat	3 762 439,16		3 981 228,93	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>5 994,97</u>	<u>15 553 629,26</u>	<u>18 069,08</u>	<u>19 528 098,59</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		15 553 629,26		21 899 163,80
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>8 973 998,54</u>		<u>9 867 631,33</u>

5. LIITETIEDOT

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Nettobudjetoidun toimintamenomomentin 31.40.01 määrärahan mitoittamiseen tehtiin vuonna 2016 säästötoimien lisäksi mm. seuraavat muutokset: Havainnointi- ja varoituspalvelujen (HAVARO) resurssointia varten myönnettiin talousarviossa lisämäärärahaa 240 000 euroa. Kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin toimintamenomomentille määrärahalisäystä 150 000 euroa 700 MHz taajuualueen huutokaupan järjestämisen menoihin. Vastavaa tulon lisäys arvioitiin kertyvän veronluonteisten tulojen momentille 11.19.04 huutokaupan osallistumismaksuina.

Laajakaistamomentille 31.40.50 ei myönnetty määrärahaa vuoden 2016 talousarviossa. Toisessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin 14 296 000 euron määräraha eli tilinpäätöksessä vanhentunutta määrärahaa vastaava osuus. Samoin toisessa lisätalousarviossa valtuutta uudistettiin 841 000 euroa johtuen arvioitua edullisemmin toteutuneista tai peruutuneista hankkeista.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muunnettessa ulkomaanrahan määräisiä saamisia ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Viestintäviraston kirjanpidossa ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamisia eikä velkoja.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvosus- ja jakotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämään sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Verkkotunnusmaksujen osalta kirjauskäytäntöjä muutettiin ja jakotuksista luovuttiin. Vuodelle 2016 purkautui jakotuksia aiemmilta vuosilta yhteensä 6,3 miljoonaa euroa. Vastava summa otettiin huomioon siten, että peruutettiin viraston toimintamenomomentin siirtyneet määrärahat 5,3 miljoonaa euroa ja jätettiin käyttämättä vuoden 2016 määrärahaa 1,1 miljoonaa euroa.

Maksullisen toiminnan tuottojen toteutuma tuotto- ja kululaskelmalla on vuonna 2016 suuri, sillä se sisältää verkkotunnusmaksujen osalta sekä vuoden 2016 kertymän 4,2 miljoonaa euroa että aikaisemmilta vuosilta purkautuvat jakotukset 6,3 miljoonaa euroa.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Menon tunnus ja nimi	Talousarvio 2016		Talousarvio 2016		Talousarvio - Tilinpäätös 2016		Siiro määrärahoja koskevat täydentävät tiedot			
	Tilinpäätös 2016	(T.A.-I.T.A.)	Talouden arvio 2016 määrärahojen käyttö vuodelle	siiro seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2016	Talouden arvio - Tilinpäätös	Edellisenä vuodeltä siirryneet	Käytetty vuodelle	Käytetty vuodelle	Siiro seuraavalle vuodelle
3140.01										
Viestintäviraston toimintameno	36 023 369,28		31 616 985,38		38 934 741,7			31 616 985,38		
(siiromääräraha 2v)	24 129 869,28		28 444 485,58		28 444 485,58			28 444 485,58		
Nettomeno	11 894 000,00	11 609 000	3 172 499,80	7 317 756,19	10 490 256,99	1 118 744,01	5 158 663,66	16 767 663,66	3 172 499,80	7 317 756,19

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaoittelun numero ja nimi. Tilijaoittelut eritellään myöntämismuutoksittain.	Peruutettu	
	Tilijaoittelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		12 802 076,52
Vuosi 2014		7 643 412,86
31.40.50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen	7 643 412,86	
Vuosi 2015		5 158 663,66
31.40.01. Viestintäviraston toimintamenot	5 158 663,66	
Pääluokat yhteensä		12 802 076,52
Vuosi 2014		7 643 412,86
Vuosi 2015		5 158 663,66

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	14 289 904,48	14 500 269,01
Palkat ja palkkiot	13 880 072,38	14 093 677,87
Tulosperusteiset erät	452 512,08	453 445,19
Lomapalkkavelan muutos	-42 679,98	-46 854,05
Henkilösivukulut	2 605 899,92	3 180 011,25
Eläkekulut	2 300 541,13	2 808 466,38
Muut henkilösivukulut	305 358,79	371 544,87
Yhteensä	16 895 804,40	17 680 280,26
Johdon palkat ja palkkiot, josta	856 390,06	893 603,14
- tulosperusteiset erät	17 907,87	33 338,06
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	15 498,54	16 709,57
Johto	1 760,00	1 920,00
Muu henkilöstö	13 738,54	14 789,57

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1120010 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	5	20	0 %
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0 %
1149020 Muut pitävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20	0 %
1250010 Autot ja muut maakuuljetusvälineet	tasapoisto	5	20	0 %
1255010 Atk-laitteet ja oheislaitteet	tasapoisto	3	33,3	0 %
1256010 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1260010 Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5	20	0 %
1269010 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0 %

Kiekun käyttöönoton yhteydessä poistoaikoja tarkistettiin seuraavasti:

1149020, 5 vuotta, ennen 7 vuotta

1250010, 5 vuotta, ennen 7 vuotta

1255010, 3 vuotta, ennen 3 ja 5 vuotta

1269010, 5 vuotta, ennen 7 vuotta

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaik.menot	119 Ennakkomaksut ja kesken jääneet hankinnat	
Hankintameno 1.1.2016	1 264 937,13	12 739 993,90	66 960,00	14 071 891,03
Lisäykset	113 764,90	388 663,67	383 118,43	885 547,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2016	1 378 702,03	13 128 657,57	450 078,43	14 957 438,03
Kertyneet poistot 1.1.2016	603 917,85	6 016 646,95	0,00	6 620 564,80
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	235 916,67	1 959 633,02	0,00	2 195 549,69
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	839 834,52	7 976 279,97	0,00	8 816 114,49
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	538 867,51	5 152 377,60	450 078,43	6 141 323,54

	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet		
Hankintameno 1.1.2016	2 662 872,61		2 662 872,61
Lisäykset	508 321,22		508 321,22
Vähennykset	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.2016	3 171 193,83		3 171 193,83
Kertyneet poistot 1.1.2016	1 064 498,22		1 064 498,22
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	709 806,76		709 806,76
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	1 774 304,98		1 774 304,98
Arvonkorotukset	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	1 396 888,85		1 396 888,85

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kappale määrä	31.12.2016				Saadut osingot	31.12.2015	
		Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %		Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1		0,00			0,00		0,00
Suomen luotto-osuuskunta	1		0,00			0,00		0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1		0,00			0,00		0,00

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	2 754 517	2 759 359	2 094 052	1 162 622	19 570 802	25 586 834
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	2 754 517	2 759 359	2 094 052	1 162 622	19 570 802	25 586 834

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Rahastot		
Valtion televisio- ja radiorahasto	9 139 676,71	Rahaston tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n toiminnan rahoitus ja muutoinkin edistää televisio- ja radiotoimintaa

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Viestintäviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Viestintävirasto aloitti valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän Kiekun käytön 1.1.2016.

Kiekun käyttöönoton yhteydessä viraston seurantakohdemalliin tehtiin muutoksia ja seurantakohteiden lukumäärä lisääntyi. Uusina seurantakohteina otettiin käyttöön mm. toiminto, projekti ja seurantakohte 1.

Kustannusvastaavuuslaskelmia laadittaessa vuodelta 2016 on käytetty Valtiokonttorin suositteleman sisäisen laskennan mallin mukaista toteutusta, jossa tukitoimintojen kustannukset vyörytetään ydintoiminnoille.

Aikaisempina vuosina viraston yhteiskustannukset on vyörytetty yhteiskustannusten ja tukitoimialojen vastuualueilta substanssitoimialojen vastuualueille. Vyörytysperusteena on käytetty toteutuneiden henkilötyövuosien suhdetta. Aikaisempina vuosina vyörytykset on tehty henkilömäärien suhteessa.

Muutoksen johdosta vyöryvien kustannusten osuus on aiempia vuosia suurempi. Vuoden 2016 aikana henkilöiden palkkakustannuksista on kohdistunut suoraan ydintoiminnoille vain varsinaisen työajan palkkakustannukset. Lomat ja muut palkalliset poissaolot ovat kohdentuneet poissaoloille, jotka puolestaan aiheuttavat yhteiskustannusten lisääntymisen.

Vyöryvien kustannusten määrä on aiempia vuosia suurempia myös sen vuoksi, että vuodesta 2016 alkaen virastossa on kevennetty budjetoitua ja kirjauskäytäntöjä yhtenäistämällä aiemmin eri vastuualueille kohdistettujen kustannusten kirjaamista yhdelle toimintayksikölle.

Muutos kirjauskäytännöissä on tehty Valtiokonttorin 11.2.2015 antaman Hankinnasta maksuun prosessin hyvät käytännöt -ohjeen pohjalta. Muutos koskee mm. työterveyshuollon ja matkaviestinpalveluiden menoja.

Myös toimitilakustannusten käsittely laskennassa on muutettu vastaamaan Valtiokonttorin sisäisen laskennan ohjeistusta. Tällöin toimitilakustannukset sisältyvät myös vyöryviin kustannuksiin. Aikaisempien vuosien laskelmissa vuokratkustannukset ovat näkyneet toiminnan erilliskustannuksina.

6. ALLEKIRJOITUS

Viestintäviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2017.

Pääjohtaja

Kirsi Karlamaa

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 17 / 2 2017